SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII No. 82. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 2, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ТРАВНЯ 1990 Ч. 82 РІК XCVII

ВІДБУЛАСЯ ХІРОТОНІЯ ДВОХ ЄПИСКОПІВ УАПЦ В УКРАЇНІ

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — З Митрополії канцелярії Блаженнішого Митрополита Мстислава повідомляють, що в днях 30-31-го березня відбулася єпископська хіротонія о. архимандрита Василія на Єпископа Тернопільського і Бучацького, а в днях 6 - 7-го квітня єпископська хіротонія о. архимандрита Андрія, який отримав титул Єпископа Івано-Франківського і Коломийського.

Митрополит УАПЦ Мстислав переслав новоіменованим єпископам привітання та побажання сил у виконанні їхніх незвичайно важких у теперішніх обставинах в Україні обов'язків українських архипастирів.

В понеділок, 23-го квітня, відбулася надзвичайна сесія Собору Єпископів УАПЦ в ЗСА, в якій взяли участь Блаженніший Митрополит Мстислав, Архиєпископ Константин та єпископи Антоній і Пайсій. Доповідь про процес відродження УАПЦеркви в Україні виголосив Владика Мстислав.

Діючим сьогодні в Україні владикам Собору Єпископів УАПЦеркви вислано привітання, яке усі присутні підписали. У ньому присутні з великою радістю стверджують зростаючий в Україні рух за повне відновлення діяльності УАПЦеркви та повне ієрархічне очолення її трьома Владиками Іваном, Василієм та Андрієм.

Інститут ім. В. Липинського влаштовує міжнародну конференцію

Рим. — Тут у центрі ім. св. Івана відбувається від 28-го квітня до 6-го травня міжнародна наукова конференція, присвячена тематиці ,,Основи історичних і культурних традицій у Східній Европі: Білорусь, Литва, Польща, Україна". Співорганізаторами конференції є такі установи: Польський інститут християнської культури в Римі, Східньоевропейський Дослідний Інститут ім. Вячеслава Липинського у Філядельфії, Білоруський науковий інститут в Ню Йорку і Литовська католицька академія наук у Римі.

В конференції беруть участь з доповідями вчені та культурні діячі усіх чотирьох народів з Білорусі, Литви, Польщі та України і з діяспори. Серед українців беруть участь: з України: Іван Драч, Микола Жулинський, Ярослав Ісаєвич, Оксана Пахльовська, Дмитро Степович, Петро Толочко, Наталія Яковенко; із ЗСА: Григорій Грабович, Ярослав Пеленський, Омелян Пріцак; з Канади: Іван Химка; з Італії: о. Іван Дацько, Архимандрит Ізидор Патрило, Сестра Софія Сеник; з Польщі: Володимир Мокрий.

Помер о. Лев Любинський

Кергонксон, Н.Й. — Тут у вівторок, 1-го травня, помер на 77-му році життя парох української католицької церкви св. Трійці о. Лев Любинський.

Покійний залишив у смутку дружину Анну, двох синів і дві дочки.

Похоронні відправи розпічнуться в п'ятницю, 4-го травня, Панахидою о год. 6-ій вечора в місцевій церкві, а в суботу 5-го травня о год. 11-ій ранку будуть священичі похорони в церкві св. Трійці, відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Отець о. Л. Любинський був широко шанованим парохом Дженкінтавну, Па., Стетен Айленду, Н.Й., Ню Бритен, Конн., а від 1988 року Кергонксону.

Українські школярі із ЗСА вивчають російську мову в Києві

Київ. — Київська газета ,,Молодь України" помістила у числі з 10-го квітня коротку інформацію про те, що вдруге американські старшокласники стали учнями Київської середньої школи ч. 51. П'ятнадцять хлопчиків і дівчаток з Бірмінгену (передмістя) і Дітройту протягом трьох тижнів вивчають російську мову. Вони також взяли участь у фольклорному святі ,,Веснянки", шкільній спартакіяді з кошиківки. Живуть вони в сім'ях своїх ,,радянських однолітків", — пише згадана газета.

Серед гостей є й американці українського походження, ,,які відкривають для себе землю своїх предків". Наприклад, пише далі ,,Молодь України", Ева Миколенко, ділячись своїми першими враженнями про Київ, завважила, ,,що Україну вона уявляла у вигляді маленьких білих хаток, вкритих соломою, і здавалось, що сучасні багатоповерхові будинки можуть вирости де завгодно, тільки не на Україні", — пише в кінці інформації совєтська газета, намагаючись підсувати думку, що українські діти в діяспорі нічого не знають про Київ та інші міста України.

В Маямі помер Т. Максимович, головний радний УНС

Маямі, Фла. — У понеділок, 30-го квітня 1990 року, тут помер після довгої і важкої недуги на 65-му році життя св. п. Тарас Максимович, головний радний Українського Народного Союзу, делегат на Конвенції УНС від 1982 року від 368-го Відділу.

Св. п. Т. Максимович

Як відомо, Т. Максимович почав брати активну участь у громаді дуже рано, властиво від 15-го року життя, після переїзду його батьків з Ню Йорку, де він народився 13-го березня 1926 року, на Флориду. Від 1958 року він був диригентом хору української церкви Успення Пресвятої Богородиці, протягом багатьох років був президентом Українсько-Американського Клюбу та впродовж вісьмох років головним радним УНСоюзу. Крім того він був крайовим дорадником Ліги Української Молоді Північної Америки, а в 1962 році — предсідником конвенції ЛУМА. Виконував також функцію касира Фундації Української Спадщини, культурної організації, яка недавно випустила відеострічку з інструкціями для вивчення українських народних танків.

У щоденному житті він був вчителем суспільних наук та від 1976 року — віцепрезидентом Об'єднання вчителів повіту Дейд. В сім'ї Анни і Тараса Максимовичів є троє дівчат — Ганя, Донна і Карен. На протязі років вони були співучою і танцювальною окрасою оселі УНС в Кетскільських горах Союзівки. Великою заслугою для української громади й культури було зорганізування Т. Максимовичем танцювального ансамблю, який брав участь в міжнародних фольклорних фестивалях і прославляв добре ім'я України. Під час відзначення 40-річчя ансамблю К. Годівська і Т. Максимович отримали привітання від президента Джорджа Буша, Шкільної ради Маямі, Фундації Спадщини, посадника, Маямі, УНСоюзу та багатьох інших осіб й установ. Завдяки Годівській і Максимовичеві три покоління української молоді могли вивчати українські народні танки, зберігати традиції свого народу.

УНСоюз і українська спільнота в ЗСА втратили в ньому здібного і відданого організатора, вчителя, мужа і батька та щирого приятеля.

Інформації про похорон будуть подані в окремій клепсидрі в чергових числах ,,Свободи".

Похоронні відправи відбудуться в суботу, 5-го травня, з похоронного заведення Бесс, Кольскі і Комбс, 10936 північний схід 6-та аве. в Маямі.

В. Чорновіл з дружиною Атеною відвідав Польщу

Варшава. — Український тижневик у Польщі ,,Наше Слово" поінформував у числі з 1-го квітня, що Вячеслав Чорновіл з дружиною Атеною Пашко відвідав Польщу. Як відомо, В. Чорновіл — один з керівників Української Гельсінкської Спілки, член Великої Ради Народного Руху України, відомий український активіст національно-демократичного відродження, а після березневих виборів депутат до Верховної Ради України і голова львівської Обласної ради.

Український парляментарист провів ряд розмов з чільними представниками польського парляменту та уряду. Кожен день його неофіційної візити був виповнений зустрічами, між іншим, з маршалом Сенату Річипосполитої проф. А. Стельмаховським, головою громадського парляментського клюбу проф. Б. Геремиком, головою ,,Солідарности" Лехом Валенсою, міністром платні і соціяльного забезпечення Я. Куроном, головою комітету радіо й телевізії А. Дравічем та іншими парляментарними діячами і активістами ,,Солідарности". В. Чорновіл взяв також участь у міжнародній конференції з питань мирного переходу до демократії, яка проходила в Гданську. Гість зустрівся також з членами Головної Ради Об'єднання Українців в Польщі та українською громадою Гданська і Варшави.

Основною, порушуваною на зустрічах, темою був стан національно-демократичних перетворень в Україні та перспективи польсько-українського діялогу.

Темою зустрічей з парляментаристами була, між іншим, підготова до проведення у травні польсько-українського ,,круглого стола". Обидві сторони надіються на внормування польсько-українських відносин. В. Чорновіл під час розмов у польському інтелектуальному середовищі порушив також справу горезвісного переселення українців в 1947 році, в контексті якого розглядалося створення умов для бажаючих повернутися на рідну землю, що стало б хоч моральною компенсацією за відчуті кривди. Польські партнери у розмові з укра-

(Закінчення на стор. 4)

Український Музей потребує постійної допомоги!

Джерзі Сіті, Н.Дж. — (О. Кузьмович). — Український Музей в Ню Йорку — гордість всіх українців, а особливо членів Союзу Українок Америки, не сходить ніколи зі сторінок преси. Раз — це повідомлення про імпрези чи курси, які там відбуваються, іншим разом — це виставки та рецензії на них, постійно бачимо сторінки посвячені діяльності УМ у рамках нашого щоденника, а то й приходять доволі часто гості, щоб сповістити про одну чи другу збірку фондів на Український Музей.

Саме ця остання ціль привела до редакції піяністку Таїсу Богданську і Надію Бігун, голову дуже активного в Нюарку 28-го Відділу СУА. До речі, гості виявили нам, що проф. Т. Богданська не лише віддана всецію

(Закінчення на стор. 4)

Піяністка Т. Богданська (стоїть) в товаристві Н. Бігун в редакції ,,Свободи".

РОЗПОВІДЬ О. СЛУПЧИНСЬКОГО

Ню Йорк. — Український Літературно-Мистецький Клюб влаштовує в п'ятницю, 4-го травня, зустріч з Орестом Слупчинським, який розповідатиме про свої спомини з перебування в 1-ій Українській Дивізії в 1943-45 роки. Андрій Закревський показуватиме про зірки з пропам'ятних місць. Імпреза пічнеться о год. 7-ій вечора в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга аве.

СТВОРИЛАСЯ УКРАЇНСЬКА РЕСПУБЛІКАНСЬКА ПАРТІЯ

Л. ЛУК'ЯНЕНКО ОЧОЛИВ ПАРТІЮ

Київ. — Тут 29-го і 30-го квітня відбувся Установчий з'їзд Української Республіканської Партії, яка виникла на базі Української Гельсінкської Спілки. У з'їзді взяло участь 500 делегатів від 28 обласних філій УГС, в тому числі від Московської та Північної.

З'їзд розпочався заявою Левка Лук'яненка про розв'язання УГС і утворення УРП. Лук'яненко зачитав звіт про діяльність Виконавчого Комітету УГС, після чого повідомив про його розв'язання і про початок Установчого з'їзду УРП.

Вступне слово виголосив Петро Барсук, голова організаційного комітету з'їзду, який благословив священик УАПЦ, після чого присутні відспівали ,,Боже єдиний, великий".

З привітальним словом виступила Оксана Мешко. З'їзд привітали також представники інших партій, зокрема від Української Національної Партії з привітальним словом виступив Григорій Приходько, а від партії Державна Самостійність України привіт склав Іван Кандиба. З'їзд привітали також представники прибалтійських республік, Вірменії, Азербайджану та інших республік, а також представники української діяспори.

Учасники з'їзду прийняли програму і статут партії, обрали Раду, до якої входить 75 осіб.

На голову партії було висунено п'ять кандидатів: Левка Лук'яненка, Миколу Горбаля, Михайла Гориня, Степана Хмару, Олеся Шевченка. В результаті голосування майже одностайно головою обрано Левка Лук'яненка, заступниками Степана Хмару та Григорія Гребенюка.

Від Народного Руху України за Перебудову з'їзд привітав Дмитро Павличко, який висловив передбачення, що на базі НРУП створиться Українська Демократична Партія, яка очевидно, об'єднається з УРП.

Особливо бурхливо проходив другий день з'їзду, коли обговорювався статут УРП. Після зачитання проєкту статуту виступив Вячеслав Чорновіл з критичними зауваженнями до статуту, в якому було багато централістських тенденцій. Після довших дискусій до статуту внесли чимало змін і за нього проголосували 90 відсотків присутніх. В результаті створено унітарну партію, членами якої до 15-го травня будуть зареєстровані всі члени колишньої УГС.

З'їзд прийняв звернення до українського народу, звернення до уряду СССР, звернення до президента СССР Михаїла Горбачова і ряд резолюцій.

УРП домагатиметься створення української незалежної соборної держави як неодмінної умови політичного, економічного, культурного відродження, консолідації та самопоступу народу України. Партія ставить своєю метою утвердження демократичного ладу та виведення України з міжнародної ізоляції й посідання гідного місця серед вільних народів світу.

На з'їзді зачитано листа від головного прокурора України, що цей з'їзд уважатиметься нелегальним і його учасники можуть бути покарані гривною

Інформують про наслідки Чорнобиля

Монтреаль (ОУПС). — У зв'язку з четвертою річницею чорнобильської аварії з 1986 року проф. Ярослав Рудницький вислав меморандум до Міжнародної агенції атомової енергії в Відні, Австрія, в якому він порушив справу ,,післячорнобильських наслідків" в Україні й інших державах, підкреслюючи факт, що ця катастрофа не заторкує виключно українську територію, але й інші, і тим самим має міжнародний характер.

Нав'язуючи до своїх попередніх меморандумів, що він їх висилав до Відня, тоді як голова екзильного Уряду УНР в роках 1986-89, автор меморандуму звертає МААЕ увагу на голоси загрожених наслідками катастрофи осіб і долучує висліди недавнього опиту киян, що в своїй більшості (73 відсотки) заявилися за приверненням традиційних засобів здобування енергії (сонце, вітер, вода тощо), а не за атомовими електростанціями. Значна більшість опитуваних — 53 відсотки — рекомендує зачинення всіх атомових реакторів України.

На думку проф. Рудницького, МААЕ у Відні має обов'язок ,,плянувати й наглядати" над екологічною політикою світу щодо атомової енергії і тому він звертається до неї з цією справою.

У СВІТІ

ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕМІНИ У Східній Европі принесли багато неочікуваних і нових понять, але мабуть одно з найбільш небуденних явищ назріває у чехо-словацькому місті Злін. Там впродовж 40 років комуністичні власті намагалися очорнювати пам'ять про Томаса Батю, фабриканта взуття, який зумів це мало невідоме село перетворити в один з найкращих індустріяльних центрів у першій половині цього століття. Тепер 40,000 громадян цього міста намагаються переконати 75-літнього сина Томаса, щоби повернувся з Торонто, куди він переїхав по зайнятті Чехо-Словаччини німцями й куди переніс головну квартиру своєї фірми. Під сучасну пору фірма Батя є найбільшою в світі, продаючи понад 300 міл. пар взуття річно. Сьогодні чехи сподіваються, що Баті експертиза з усіма капіталістичними вміннями продукування, розпродажу, школення кваліфікованих робітників допоможе знову повернути їхній завмерлій шевській індустрії та містові життя

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ЛІДЕР в Сенаті Боб Дол викликав емоційні дебати навіть серед членів своєї партії, висловивши свої погляди на політику Адміністрації у відношенні до Ізраїля. Сенатор Б. Дол сказав, що він не погоджується із Сенатом, який прийняв резолюцію визнання Єрусалиму столицею Ізраїля. Він гостро засуджує прожидівських лоббістів, які за будь-яку ціну домагаються фінансової підтримки Ізраїля, нехтуючи потребами інших країн, особливо країн Східньої Европи, що стали на шлях демократичних змін. Як уже повідомлялось, минулого тижня лідери Палати Репрезентантів зачитали в Капітолю відкритого листа до Б. Дола, в якому засуджувалися його протижидівські погляди. Критикуючи жидівське лоббі у Вашингтоні, яке намагається прошвиндувати фінансову допомогу ЗСА додаткових 400 міл. дол. для будівництва помешкань для совєтських жидів в Ізраїлі, Б. Дол каже, що це викличе ще більші проблеми на Близькому Сході

МОСКВА ЗМЕНШИЛА ЕКОНОМІЧНИЙ ТИСК НА ЛИТВУ

Москва. — Як повідомив кореспондент агентства Ассошієйтед Пресс Марк Порубканський, Москва несподівано зменшила економічні санкції, накладені тиждень тому на Литву.

Приблизно у два рази збільшилася достава в республіку природного газу. Однак наслідки блокади відчуваються скрізь. Вулиці литовських міст пусті, майже повністю припинився автомобільний рух. Різко зменшена кількість автобусних рейсів. У Вільнюсі в основному можна побачити роверистів і кінні візки.

В неділю, 29-го квітня, на одній з центральних площ Вільнюса була виконана Дев'ята симфонія Бетовена, яка уважається закликом до єдности, до свободи. Президент Литви Вітаутас Ляндсберґіс, музикознавець за освітою, сказав, що ця симфонія завжди була одним з його улюблених творів, в якій звучить заклик до свободи духу, про рабства. Цього дня понад 20,000 осіб взяло участь у роверотоні.

Виступаючи в суботу на пресовій конференції, Ляндсберґіс позитивно оцінив звернення канцлера Коля і президента Міттерана, спрямоване одночасно йому і президентові Горбачову. Це звернення зазнало різкої критики на Заході, однак у Литві його розглядають як основу для розумного компромісу з Москвою. ,,Деякі вважають пропозиції, викладені у нашому листі капітуляцією, — сказав Ляндсберґіс. — Ми, однак, розцінюємо це по-іншому".

У Москві, судячи з усього, також зрозуміли, що партія й уряд зайшли надто далеко, намагаючись нав'язати свою волю литовському народові грубою силою. Меморандум Коля — Міттерана в такій ситуації тут сприймають як порятунок, що дозволяє вибратися з критичного становища, ,,зберігши при цьому обличчя".

Виступаючи на пресовій конференції, речник Горбачова Аркадій Масленніков заявив, що французько-німецька пропозиція практично співпадає з позицією Москви. Він пригадав, що в листі рекомендувалося відкласти ряд законів, уже прийнятих литовським парляментом.

Горбачов, зокрема, вимагає відкликання закону, який звільняє литовців від служби у совєтській армії, закону про передання власності КПСС незалежній литовській Комуністичній партії і закону про громадянство, який більшість нелитовців, що проживають у республіці, вважають дискримінаційним.

За словами представника Комітету у справах постачання Володимира Костюніна, економічні санкції вже привели до того, що 10,000 громадян Литви залишилися без праці. На початку травня ця цифра може досягнути 35,000.

Крім нафти і газу, в Литву повністю припинена доставка вугілля, що надходило з Польщі.

В. Костюнін, однак, заявив, що становище може бути нормалізоване найближчим часом, якщо литовці підуть на поступки

ЛИВАНСЬКІ ТЕРОРИСТИ ЗВІЛЬНИЛИ ЩЕ ОДНОГО АМЕРИКАНЦЯ

Вашінгтон. — Офіційні представники Адміністрації президента Джорджа Буша повідомили, що ліванські проіранські терористи звільнили другого американця Френка Герберта Ріда, передавши його в руки сирійців тому, що Сирія і Іран нібито інтервенювали у справі його звільнення. У зв'язку з цим президент Дж. Буш особисто подякував обидвом державам за інтервенцію і заявив, що його Адміністрація покищо не ініціюватиме жодних переговорів із Сирією чи Іраном поки усі американські закладники не будуть звільнені з полону.

Френк Г. Рід, показаний на сирійській телевізії, виглядав змучений, мав трудність говорити і ходити, але лікарі пояснюють цей стан довгою їздою автомобілем. Відпочавши троха в приміщенні американської амбасади в Дамаскусі, Рід під час зустрічі з кореспондентами, вже виглядав краще, але він, як усі інші попередньо звільнені закладники, мусить пройти лікарське бадання, спочатку у Візбадені, в західній Німеччині, а потім в американському шпиталі в Мериленді. Трудність ходити могла постати також від того, що терористи дуже часто перевозили закладників з одного місця в друге із зав'язаними очима і від психологічного та фізичного терору на протязі 43-місячного ув'язнення.

Відповідаючи на запитання журналістів Ф. Рід заявив, що його відносно добре годували, дозволяли брати душ, але строго відокремлювали від інших закладників і від зовнішнього світу, не даючи можливости навіть читати, зокрема щоденну пресу. Від телевізії і

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ, 27-го квітня, дев'ять сенаторів-республіканців влаштувало демонстративну конференцію, на якій висловили своє обурення з приводу непринципового, як вони вважають, становища президента Джорджа Буша відносно боротьби литовського народу за незалежність та намагання будь-якою ціною зберегти ,,дружні" відносини з Міхаїлом Горбачовим. Сенатори пообіцяли перешкодити ратифікації проєкту американсько-совєтського торговельного договору, основою якого є відміна поправки Джексона-Ваніка, забороняючої надання Совєтському Союзові статусу найбільшого економічного сприяння. Ініціятором цієї кампанії став сенатор-республіканець Алфонс Д'Амато, який недавно хотів дістатися до Литви через польську границю, але йому це не вдалося. Він заявив, що ,,підписання торговельного договору дорівнює зраді ідеалів свободи ,,та особисто в нього такі дії викликають огиду". Навіть сенатор з Фльориди Конні Мек, який завжди підтримував Дж. Буша, заявив, що в даному випадку він не погоджується з політикою президента. ,,Якщо вибір стоїть між Горбачовим і його політикою та свободою литовців, — сказав сенатор, — я вибираю свободу". Ліберальний сенатор-демократ з Мериленду Барбара Мікулскі підтримала сенаторів-республіканців, заявивши, що ЗСА повинні двічі подумати перед тим, як згоджуватися на травневу зустріч на вершинах. Реакція Білого Дому була досить спокійною. Один із представників Адміністрації, Роман Попадюк, заявив, що президент Дж. Буш розуміє почуття сенаторів, однак, не хоче вживати жодних кроків, які б перешкодили процесові змін, що проходять в Совєтському Союзі. Державний департамент повідомив, що прем'єр-міністер Литви Казімієра Прунскієне приїде до Вашінгтону в середу, 2-го травня, та виступить в Конгресі як особливо почесний гість.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Роковини трагедії Чорнобиля

26-го квітня ц.р. минули рівно чотири роки від вибуху одного атомового реактора у Чорнобилі. Колись появиться твір з усіма подробицями цієї катастрофи і колись вийдуть на денне світло всі ті брехні, фальші і митарства совєтських властей, які окутували цю страшну подію і її наслідки. Пригадується, що спершу большевицька влада хотіла взагалі промовчати цю подію і признали, що в Чорнобилі стався „нещасливий випадок" після гострого запиту від Швеції, що сталося, що над Скандинавією понеслося променювання радіяції. По нинішній день совєтські державні чинники тримаються первісного комунікату, що згинув у цьому вибухові 31 робітник атомової станції. Тепер виявляється, що число негайно загинулих переступає 300 осіб. Сказано було, що 15,000 мешканців довкільних сіл і містечок евакуйовано, але промовчано куди і коли вони верталися до своїх домів. Окремою ділянкою замовчування всього, що стосувалося цієї трагічної події були наслідки радіяції. Ще у минулому році одна українська родина в Америці отримала листа від своїх рідних в Україні, в якому — промовчуючи слово „Чорнобиль" з уваги на цензуру — сказано, що „...В Україні всі матері співають „Не плач Рахиле"...

Поруч із голодовою облогою у 30-их роках за градоначальника Москви Лазара Каґановича — вибух реактора в Чорнобилі був другою найбільшою трагедією України від часу збройної окупації її в листопаді 1920 року: Ароґанція Москви була така всевладна, що совєтський уряд відкинув був готовість Секретаріяту Організації Об'єднаних Націй зорганізувати міжнародну медичну допомогу жертвам Чорнобиля. Але в минулому тижні, у четверті роковини цієї події, совєтський амбасадор у Вашінґтоні Юрій Дубинін перевів пресконференцію, на якій апелював до вільного світу, до Америки і ООН, щоби помогти жертвам Чорнобиля, звітуючи про цю конференцію і подаючи власний коментар, „Ню Йорк Таймс" з 28-го квітня ц.р. цитує кількакратно д-ра Юрія Щербака, лікаря, члена „парляменту" СССР, який прибув з кількома іншими дослідниками Чорнобильської трагедії. Американська преса й телевізія присвятили багато уваги роковинам Чорнобиля. Зокрема на мережі Ей-Бі-Сі відбулася під проводом журналістки Барбари Волтерс — видатної американської репортерки — окрема одногодинна авдиція. Вказувано на найсумнішу сторінку наслідків Чорнобиля: смертельну недугу левкемії (пістряка крови) у дітей, у промірі яких 150,000 миль від Чорнобиля. Лікарі й фахівці радіології твердять, що симптоми левкемії проявляються аж після двох років після затруєння організму радіяцією. Це трагедія мільйонів родин в Україні, Білорусі і південній частині Російської Федеративної СР. Західні фахівці заперечили виправдуванню совєтських властей, що причиною вибуху реактора було „недбальство робітників". Їхнє недбальство могло причинитися до вибуху, але сутньою виною була хибна, партацька конструкція реактора.

Ця ніби аполітична подія має таки поважні політичні наслідки, — зріст ненависти до панівного большевицького режиму. Чорнобиль стався вже за панування Міхаїла Ґорбачова. Він проголосив був гасло гласність — відкритости — і в цій події, яка торкалася життя і здоров'я мільйонів — потурав злочинній брехні. Винищення сімох мільйонів українських хліборобів відбулося 60 років тому, перейшли майже три покоління і замовчування її в усіх совєтських довідниках затерло цю катастрофу у пам'яті. Але Чорнобиль був ледве чотири роки тому і люди живуть ще у чаді цієї події, вони терплять від цієї катастрофи. Воно не могло не відбитися на психології мільйонів мешканців совєтського пекла. А психологічний чинник є одним із найважливіших у формуванні політичних подій. Бо вони не родяться самі від себе, а живі люди творять їх внаслідок накипіння жалю, злости і ненависти, психологічних почуттів покривджених людей.

Чорнобильський вибух записався чорними буквами на довгій листі злочинів, що їх Москва доконала на землі українській.

Богдан Чопик

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ВИДАННЯ — НОВИМ ПРАВОПИСОМ!

II.

Зараз же тут може хтось запитати, а чому б діяспорі не приняти тепер діючого правопису на Україні? — Як відповідь на такий запит, треба би вказати на досьогоднішню совєтську пресу, яку санкціонує саме оцей діючий правопис. У цій пресі, навіть серйозній, пробиваються вияви мовисуржика, яка вже так розпаношилась, що почала розкладати вже саму систему літературної української мови. І так, подаємо декілька прикладів, що нас турбують.

а) у звуковій системі, на письмі, нас вражає відсутність літери на фонематичний звук Ґ; передавання грецького „тета (фіта)" українським Ф а не староузвичаєним Т і такі слова як міф, кафедра, Афіни, слід би писати й вимовляти міт, катедра, Атени; сполучення -ІА- в середині слів слід би передавати так, як у закінченнях слів — сполученням -ія- замість діалект — діялект, як рівно ж і проєкт і т.п.; в передаванні слів із західніх европейських мов сьогодні „узвичаєне" написання назов хокей, хайку, хіпі замість відповідно до тубильчої вимови гокей, гайку, гіпі, як також німецьких прізвищ Герберштейн, Рейнгольд замість Герберштайн, Райнгольд, чи слів нейтральний, айфонія замість староузвичаєних невтральний, евфонія.

б) у морфофонемічній системі виходить тепер на яву санкціоноване заникання вжитку чергувань о,е; і, що видно у прізвищах на -ів: Вавринова, Гринькова, Федькова, а в збірці „Пісня буде поміж нас" (Київ, Т-во „Україна", 1989) прізвище композитора І. Білозора подається „Музика І. Білозіра", а прізвища Швець не змінюють: Швеця замість Шевця. Зачасто появляються у пресі слова безкінечна любов, львів'яни замість безконечна любов та львов'яни (як від слово-слів — слов'яни).

в) у морфологічній системі виходить, що вже узвичаїлося в українській мові писати з Ленінним, Пушкінним, Курочкінним замість з Леніном, Пушкіном, Курочкіном; майже зовсім заникає під хвилею українсько-російського суржика закінчення -ові іменників чоловічого роду в давальному відмінку однини, заглушується закінчення -у родового відмінка однини іменників чоловічого роду, даючи перевагу над ним закінченню на -а, не говорячи вже про спірне закінчення родового відмінка однини іменників жіночого роду (третьої відміни) -сти; -сті. Українські назви на -о, що відміняються в українській мові, тепер починають залишатися невідмінюваними, наприклад: „До їх числа належать замки в Олиці, Дубно (замість Дубна)", або, щоб уникнути відмінювання ставиться загальну назву роду перед такими назвами. Приклад: „пам'ятки міста Гродно". В українській мові після числівників 2, 3, 4 вживається називний відмінок множини, який вимагає, щоб і прикметник узгоджувався з ним у такому ж відмінку. Однак у книжці „Повне зібрання творів" Г. Сковороди (АН УССР, 1973) на сторінці 47, читаємо: „Духовне і матеріяльне (сковорода — Б.Ч.) розуміє як два протилежних моральних чинники — чинники добра і зла". З чим же ці прикметники тут узгоджуються? Там повинно стояти: „два протилежні моральні чинники". Запозиченням з російської мови треба також вважати широке вживання в українській мові прийменника по з давальним відмінком, не зважаючи на те, що в „Словнику української мови" (Київ, 1975) подається, що цей прийменник вживається з місцевим відмінком. Та в совєтській пресі аж кишить від: „по ділу, по сусідству, по вітру, по гарнізону, наказ по університету" й т.п. Такі вислови проф. І. Огієнко у „Словнику слів, у літературній мові не вживаних" (Львів, 1934) подав у дужках, щоби їх не вживати, бо вони „повстали в нас із чужого впливу, головно російського та польського..." На їх місце він вказав на такі нормалізуючі вислови української мови:

замість „відповідний по розміру" вживати „відповідний за розміром"; говорити по телефону — говорити телефоном; посилати по пошті — посилати поштою; по змісту — за змістом; по відомостях — за відомостями; по програмі — за програмою; приїхав по справах — приїхав у справах; професор по кафедрі — професор на катедрі і т.п. І так сьогодні різні праці й комісії „по підготовці проєкту...— й т.п. слід би подавати, користуючись прийменником для: „Комісія для підготовки проєкту".

Прикладів, які вимагають узгіднення працівників пера та науковців усіх прошарків і розселень нашого суспільства, є ще багато. Головніші із них, можна сподіватися, удасться розв'язати та узгіднити при спільному обговоренні їх, на спеціяльно скликаній для цього конференції. Може навіть при нагоді цьогорічного конгресу україністів, що відбудеться в Києві. Тепер можна тільки надіятись, що організатори цього з'їзду, або відповідні комісії Академії Наук УССР, поділяючи наші турботи питаннями українського правопису, візьмуть його на увагу та дадуть цим питанням місце для їх серйозного обговорення.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Криза питної води

Люди за щоденними турботами, протестами проти будови атомних споруд, проти інсталяції ракетних стрілен та проти збільшення витрат на зброєння мабуть несвідомі цього, що найбільшою небезпекою для їх життя є нестача прісної води, цього, здавалося б, невичерпного скарбу природи.

Нещодавно Екологічний інститут у Фрайбурґу опублікував обширну студію на тему кризи питної води, яка остерігає людство перед поважними проблемами, зв'язаними з постійним зменшенням цієї вагомої речовини на нашій плянеті. В чому річ? Чи людство стоїть перед маривом посухи? Чи після вичерпання усіх сировин землі, приходить черга на воду, яка стане такою рідкісною, як нафта? Виглядає, що до цього йде. На думку авторів згадуваної студії, ресурси прісної води, що колись в такій великій кількості були розкинуті на поверхні землі, з кожним роком меншають. До цього самого висновку дійшли також автори звіту про стан нашого природного навкілля „Global 2,000", виготовленого на доручення колишнього президента ЗСА, Картера.

На перший погляд виглядає, що наша плянета має надмір прісної води. До цього фальшивого висновку провадить наявність численних океанів та рік, що займають дві треті поверхні нашої землі. На жаль, 97.2 відс. цієї води вміщає сіль і тому не надається до пиття. Але навіть цих 2.8 відс. солодкої води, яка теоретично стоїть до диспозиції людини, не можна повністю використати, з уваги на її розташованість у підбігунових смугах землі та на високих горах, у виді ледняків та снігу. Отже практично, тільки 0.6 відс. світових засобів води — головно в озерех, ріках та в глибинних шарах землі, доступні сьогодні для потреб людини. Звичайно, навіть цих 0.6 відс. води, це великі кількості, тим більше, що у природі ніщо не гине. І не зважаючи на те, в який спосіб люди користуються водою — кожна її краплина вертається з поворотом до загального обігу: поміж морем, землею та повітрям.

На жаль, цей ґігантський, здавалося б водобіг, не діє в той спосіб, як ми цього бажали б. У першій мірі, в деяких смугах землі дощ паде, або дуже рідко, або у невідповідному часі. Але найважливіше те, що в багатьох районах нашої плянети земля є до такого степеня висохла, що навіть достатні дощові опади неспроможні просякнути крізь ствердлі шари землі. Зате в інших смугах, головно у високоупромисловлених державах, самі мешканці доводять до помешкання водних ресурсів, покриваючи найменший скравок землі бетоном чи асфальтом; у висліді вода не просякає в землю, але каналами спливає до забруднених рік. А там, де немає води, там немає теж і добробуту. Вона бо становить, не тільки основу органічного життя на нашій плянеті, але також основу сили та височину життєвої стопи й культури кожного народу.

Складні водні системи на Акрополі в Атенах люксусові купальні в стародавньому Римі, чи розкішні фонтанни у Версалі стали символами сили та творчого потенціялу Заходу.

Зате, злидні і убозтво царюють завжди там, де води обмаль. Наприклад у смузі Сагелю, на північно-східньому побережжі Африки, у великій частині південної Азії та південної Америки, сотні мільйонів людей змагається за своє існування, коли обнижується рівень води Нілу, Ґанґесу чи Янґцикіянгу.

Згідно з обрахуванням Світової організації здоров'я, приблизно один більйон людей терпить на нестачу питної води, а що прямо третій мешканець землі п'є, здебільшого забруднену воду, яка аж кишить від недуготворчих бактерій та паразитів.

Наслідки жахливі, бо майже 250 мільйонів людей, цебто 7 відс. населення світу, хворіє на недугу шлунка та кишок, спричинених черв'яковим паразитом. Інших стільки хворіє на елефантіязіс, цебто недугу переросту органів, яку, до речі, можна перенести на здорову людину шляхом занечищеної води.

На жаль, не зважаючи на усі зусилля, згаданих недуг не пощастило досі припинити з уваги на те, що в тих країнах, де прісної води обмаль, її нестача постійно більшає. Отже з однієї сторони, масове вирубування лісів доводить до осушення землі, а з другого боку, постійний приріст населення доводить до помітного зменшення питної води.

Тому забезпечення питною водою держав Третього світу натрапляє на такі великі труднощі, що вони стають питанням життя і смерти мільйонів людей.

Юрій Р. Рибак

„СВІЙ ДО СВОГО!"

З давніх-давен закуп для перепродажу входив у засяг відповідальности купців. Старинні купці присвячували лише частину свого часу на саму продаж, бо в більшості їхній час минав на шуканні відповідного нового матеріялу для покупців. Ця ж саме погоня за товаром була головним мотивом, що довела до відкриття Нового Світу та багатства Індії.

Коли ж із перспективи часу глядіти на ролю купця, то у своїй основі вона не змінилась. Слідкуючи за технікою бизнесу, що вели попередники, модерний купець установлює бажання споживача на товар і за ним шукає а коли знайде купує за ціну, до якої може добавити зиск і продати покупцеві, вдоволивши його якістю та услугою. З цією функцією купця ми всі добре обзнайомлені, бо кожний з нас хоче чи не хоче мусить купувати. Часто нам накидають товар і тим збуджують у нас охоту його набути, а ще частіше шукаємо за можливістю найдешевшої ціни. Буває часто, що не маємо змоги бути віч у віч з купцем, який купує і продає. Живемо бо в часі, де нас оточує масовість та величина бизнесу і ми змушені купувати у великих підприємствам, де процедура комерційної дії розділена і де товар переходить через кілька рук заки дістанеться у наші. Продавець, якого зустрічаємо, сам не купує товару і тому не знає де його закупив покупець („buyer") а тих покупців буває і більше, бо вони діють за спеціяльністю і завдяки їхній енергії і ринковій орієнтації роздрібне підприємство існує, а ми на тому тільки користаємо.

Але, — як то кажуть, — зачнімо з іншої бочки. Припустім, що купуємо продукт, який не походить з перепродажу, а радше з перерібки, себто приходилось його творити „з нічого"... І тут за кулісами продукції скривається функція індустрійного закупу, від якого залежить остаточний успіх промисловця, а цю функцію чомусь часто трактують в організаційній системі як попелюшку. Традиційно індустрійний закуп вважають як необхідне зло, непродуктивну групу дії, яку важко уникнути, бо коштує багато і не приносить доходу. В організації підприємства закуп відіграє підрядну ролю, бо засліплюють його своїм блиском „маркетінг" — торговельний відділ, що займається продажем або інженерія, а що й говорити про фінансовий відділ, який дає кожному відчути посмак доляра!

Та час робить своє і в поступовій аналізі діяльности підприємства врешті переборює погляд, де під впливом щораз складніших проблем модерної продукції закуп отримує громадянство професіоналізму і до нього ставляться як до інших функцій у загальній організаційній схемі. Тому і сучасне керівництво розглядає вже закуп не з точки зору тільки витрат а радше з точки зору доходу. Як же це розуміти? ...Зовсім просто: Згідно з річним обслідуванням фабрикантів пересічна індустрійна фірма у ЗСА на закуп із зовнішнього джерела видає 58 відсотків кожного доляра своєї продажі. Наведений відсоток — це загальне пересічне число і воно включає цілий ряд від 36 відсотків для продуцента інструментів до 84 відс. за нафтові та кам'яновугільні продукти. Це важливе бо має не абиякий вплив на встановлення остаточної ціни власного продукту. Тут саме професійний підхід до закупу себе оправдує, кожний, бо доляр, який заощадить покупець стає безпосереднім доходом фірми. Для кращого зрозуміння спитаймо скільки потребувала б фірма продати свого виробу, щоб могла осягнути цей сам дохід?... Ось наочний приклад: припустім, що фірма має 5 відсотків доходу із свого продажу. Щоб осягнути 100,000 дол. доходу вона ж мусіла б продати на два мільйони долярів більше продукту. Коли ж закуп заощадить тих 100,000 дол. бо закупить дешевше, то тоді фінансовий ефект відчує фірма без мобілізації додаткових продукційних зусиль.

До відповідальности індустрійного закупу зараховують теж координацію контролі інвентури, бож з одного боку кожний закуп заморожує готівку якщо матеріял чекає бездільно на перерібку чи монтаж а з — другого мусить його бути в достаточній кількості на полиці, коли зайде потреба. Тому й прийнявся принцип купувати матеріял та услуги правильної якости і правильної кількости в правильній ціні у правильному часі з правильного джерела. Зважмо, що правильна ціна не завжди означає найнижчу ціну, бо що з того, що набуто матеріял дешево, а не враховано туди якости, коштів транспорту, часу достави, терміну платности і т.п. Завжди так було і так буде, що основним завданням закупу залишиться запевнення безперервного допливу продукційних засобів, які упарі з працею провадять виробництво до завершення завдання: творити економічні добра для заспокоєння потреби людини.

Закуп теж повинен бути лучником між зовнішнім світом а внутрішніми продукційними силами фірми, головно під сучасну пору, коли трансакції стають більш складні і більш коштовні у відношенні до функції, якій служать... Закуп теж віддзеркалює саме зображення фірми як відповідального члена громади серед якої існує. Залежно від обставин, може бути раціональним використовувати місцеві джерела достави і платити вищі ціни, коли це оправдує закріплення добрих відносин і зміцнення зв'язків із громадою. ...І чи не пригадуються мимохіть минулі галицькі часи з популярним комерційним кличем: „Свій до свого"?...

„БОГИНЯ ДЕМОКРАТІЇ", радіо-корабель, ціллю якого є надавати продемократичні передачі до Китаю впродовж наступного місяця, вже п'ятий день не подає жодної вістки про себе. Організатори цього проєкту починають турбуватися долею судна-радіовисильні. „Ми знаємо, що на їхньому шляху погода не є для них дуже сприятливою", — заявив Кристоф Ник, репортер французького журналу „Актуель", що є одним із спонзорів цього радіовисильного човна. Човно і його 10-членна залога згідно з плянами мали в неділю, 29-го квітня, приплисти до Сінгапуру, щоби поповнити запаси в дорозі до призначеної мети, тобто міжнародних вод поблизу Тайвану.

Борис Тимошенко

ЛАНЦЮГИ ЖИВІ Й МЕРТВІ

II.

Стійкі большевики виявилися непохитними й цього разу, хоча вже третю добу з Чорнобиля на Київ дув пронизливий, смалький вітер, а діти, рання молодь демонстрували свою спортивну вправність майже голими, в самих трусиках і майках, а відтак нещадно вражалась радіяцією, щоб невдовзі падати й умирати від нещадних недуг... Зате вистояли вірні ленінці, і почувалися гордими, бо й тепер якнайкраще виконали партійне доручення. Бо клята буржуазна преса, всілякі радіоголоси знову й знову чинять наклепи на „квітучу радянську дійсність". Бачите, зчинили галас, мовляв, у Чорнобилі вибух четвертого реактора — це в багато разів страшніше, аніж Гірошіма й Нагасакі разом узяті: довкола Чорнобиля, — мертва зона, тисячі приречених, вбивча радіяція сягнули навіть Києва, тримільйонне місто паралізоване... Ні, панове капіталісти, ми вам доведемо, докажемо, що в нас усе прекрасно, що всюди вирує, буяє життя. Доводили й наступного святкового дня — 2-го травня. Стояла сонячна погода, і кияни вийшли гуляти у весняні парки, на береги Дніпра. І замість того, щоб урядові республіки застерегти громадян: „Люди добрі, сидіть удома, природа зараз смертоносна..." — ні, хай, хай гуляють, аби знову втерти носа закордонним кореспондентам, мовляв, Київ порожній. Так ось вам, дивіться, здіймайте фотоапаратами, телекамерами, і показуйте, як святкують кияни, погляньте, як їх багато особливо на лівому березі Дніпра, переконайтеся, як усім весело, які всі щасливі, надто молоді батьки з дітьми...

І тільки десь після свят, коли таки втерли носа, нарешті в Київському телебаченні прозвучали застереження міністра охорони здоров'я: зачиняйте вікна й кватирки, мийте частіш у помешканнях підлоги, перед порогом стеліть вогку ганчірку, менше бувайте на вулиці, в парках... Обурились кияни, бо де ж міністер був раніше, адже з Чорнобиля вітер дме на Київ уже понад тиждень, уже він крізь відчинені вікна наніс радіяційної пилюги чи й не в кожну квартиру... А потім, що значить менше бувати в парках? Чому перед святами про це не було сказано? Посипалися листи на адресу телебачення. Щоб погамувати пристрасті, до роботи взявся сам голова Ради Міністрів Української ССР товариш Ляшко. Уже тоді ракові захворювання почали вражати київських немовлят, а серед них і Ганнусю Сверстюк, внучку непохитного правозахисника, талановитого письменника Євгена Сверстюка, уже тоді, тяжко страждаючи, не спали ночами київські мами, бо помічали, як їхні діти гаснуть на очах... А що говорити про матерів, діток евакуйованих з тридцятикілометрової чорнобильської зони!... Одначе найвищий керівник республіки, не моргнувши й оком, з усіх сил преконував у телебаченні, що радіяційна обстанова в межах норми, що найменшої загрози людському життю немає...

Слухаючи таке, телеглядачі посміхалися іронічно, бо надто очевидно проглядалася риса вишколеного партією високого совєтського бюрократа лицемірно доводити, що чорне є біле. В ці ж тривожні й траґічні для України дні з Москви в Центральному телебаченні прозвучала фраза: „Наука потребує жертв". Ці слова були сказані провідним діячам атомної енергетики, академіком. І вустами цього чиновника від науки промовили до нас цілі століття великодержавної імперської жорстокости. І тепер цей голос мороку й традиційного централістського садизму, глухої бездушности приреченими „жертвами" був почутий. Пригадую, як після тієї телепередачі клекотів увесь Київ. Люди обурювалися в черґах порожніх крамниць, у переповнених тролейбусах і трамваях, у метро, просто на вулицях... Обурювалися молоді й літні жиди і росіяни, українці й усі, хто жив на Україні... Спільний протест, спільне горе зближувало, єднало людей різних націй. Звідси й починалось на українській землі нове, сказати б, всенаціональне прозріння.

На щастя, воно поглиблювалося тепер щоденно, бо перед прірвою загибелі опинилися не тільки народи України чи Білорусі, а й усі хто жив у країні так званого розвинутого соціялізму. Рятуватись почали правдою. Гласністю. Хай не завжди повною, але те, що доходило до людей, вражало до глибини душі.

Передусім жахала безодня сталінської тиранії. Десятки мільйонів невинних жертв. Першими гинули найкращі, найталановитіші, найчесніші сини й дочки надії. Цвіт, інтелект, душа... Кожен народ заходився рахувати свої моторошні втрати. І в кожного народу вони по-своєму болючі й непоправні. Але, те що чинилось на Україні, важко було сприйняти, усвідомити. Почалося з творчої інтеліґенції. Десь за неповними даними в усьому Совєтському Союзі було репресовано й знищено понад тисячу письменників. І з них п'ятсот українських. Майже половина. В той час, коли українців, стосовно всієї кількости населення у СССР, менше у сім-вісім разів.

Чому ж така патологічна ненависть передусім до українських письменників? Тому що сталіністи розчищали собі дорогу для майбутніх „великих діянь", і треба було позбутися від найнебезпечніших супротивників. Бо українські письменники, так уже склалося історично, були не тільки творцями, а й політиками-практиками, активними борцями за волю свого народу. Бо, скажімо, Олександра Пушкіна від подільної роботи, від участи в революційній декабристській організації уберегли самі ж декабристи, вони свідомо рятували для Росії великого митця. А поет і художник Тарас Шевченко — великий син українського народу змушений був особисто утворювати підпільне Кирило-Методіївське братство, що ставило собі за мету повалення царського режиму, визволення народу від кріпосного рабства. Як відомо, підпільне братство було викрито царськими жандармами, а Шевченка покарано десятьма роками катожної солдатчини, що вкоротила життя геніяльному українцеві. А від цього безцінна втрата для всього людства, бо неможливо нині підрахувати скільки через неволю й каторгу не зміг створити письменник-гуманіст.

Продовження буде.

Початкова школа Непорочного Зачаття у Воррені пам'ятає про Україну

22-го січня 1990 року живий ланцюг у школі Непорочного Зачання у Воррені.

Шевченківські святкування у школі Непорочного Зачаття у Воррені.

Кожного року початкова школа Непорочного Зачаття у Воррені відзначує деякі важніші дати з нашої історії. Цього року 22-го січня наші учні зробили живий ланцюг на пам'ятку подій в Україні. О год. 10-ій ранку всі учні й учителі зійшлися у шкільній авдиторії і повставали довкруги залі.

Святкування відкрив о. Василь Салковський, ЧСВВ молитвою. У програмі брали участь такі учні: Андрея Вроблевська, Петро Каранець, Петро Мазяк і Ілля Ксенос. Вони подали основні інформації про значення 22-го січня 1919 року і на переміну читали уривки з преси про працю Руху для відродження демократичного ладу в Україні. На закінчення усі взявшись за руки відспівали „Гей у Лузі Червона калина" й Український Національний Гимн.

9-го березня було відсвятковано день народження нашого великого поета Тараса Шевченка.

Учні приготували коротку програму різними мовами. Андрея Вроблевська вела програмою. Коротке слово про поета відчитала Оксана Орловська українською мовою, а Марко Дуб по-англійськи.

Вірш „Гамалія" деклямували учні Петро Лісовський і Орест Тарнавський, а вірш „Кобзарю" Ліни Костенко виконала Зеня Татарська. Пісню „Думи Мої" відспівали учні 3-ої кляси, при фортепіяновому супроводі Іллі Ксеноса, а їх підготовила учителька Ольга Михалович. „Мені однаково" англійською мовою продеклямували учні 5-ої кляси англомовної групи. Вірш „Село" українською і англійською мовами виконали Христя Дужа й Меланія Краска.

Програму закінчили „Заповітом" читаним п'ятьма мовами: Ляриса Тарнавська — українською, Наталія Петращук — англійською, Дорис Юрек — польською, Яро Строгий — еспанською і о. Василь Салковський — португальською мовами. Вкінці шкільний хор, який веде учителька Леся Гнатюк відспівав „Заповіт". Обі програми приготовляла учителька української мови Ксеня Кучер.

Марта Василькевич

Доповідь про вибори в Україні

Заходами Суспільної Опіки при УЗО і під патронатом УЗО 17-го березня ц. р. о год 8-ій вечора в залі ім. Митрополита Шептицького відбулася дуже цікава і змістовна доповідь федерального судді д-ра Богдана Футея на тему „Вибори і останні події в Україні". Д-р Футей був одним із членів Комісії обсерваторів з Америки на вибори в Україні 4-го березня ц. р.

Мґр Ліда Базарко з рамени Суспільної Опіки, яку очолює дуже активна мґр Мирослава Оришкевич привітала прелеґента і подала коротку характеристику його особи. Д-р Футей є відомим суспільним і політичним діячем на терені Клівленд-Парми, а також і в діяспорі. На протязі II років був головою УЗО та очолював визначні і відповідальні пости в американсько-українському суспільному і політичному житті. Пару літ тому був іменований президентом Реґеном Федеральним суддею з осідком у Вашінґтоні. Ми гордимося д-ром Футеєм, бо він не тільки вибився на високу позицію професійно, але також паралейно є дуже активним на українському секторі. Ширить добре ім'я про українців серед чужинців, він і вся його родина підкреслюють свою спадщину.

Д-р Футей згадав різні перешкоди і труднощі в зв'язку з його виїздом на Україну, очевидно незалежні від нього, включно з загубленням його валіз та пакунків, які по кількох днях дивним збігом обставин, нарешті віднайшлися у Києві. Правдоподібно, комусь залежало на тому, щоб внести замішання і дезорієнтацію.

Відбулися вибори депутатів до парляменту України і також кандидатів на пости до обласних і міських рад, та вони ще далеко відстали від загальнопрактикованого, демократичного порядку західнього світу. В конституції пишеться одне, а в практиці робиться інше, очевидно по лінії комуністичної партії. Сама процедура виборів так хитро сконструйована, що дає багато можливостей до крутійств, недотягнень і фальшу. Наприклад всі голоси в даній виборчій скрузі насамперед передається до Виконавчого партійного комітету і щойно він, правдоподібно по своїх „ґрунтовних поправках" відсилає до виборчих органів для підраховування голосів. Очевидно по дорозі може багато дечого пропасти, змінитися і то без жодного відклику.

Україна абсолютно відновлюється і усвідомлюється, але і по-нелюдському терпить не тільки духовно, але і економічно та екологічно. Назагал панує біда і брак речей першої потреби до життя. Д-р Футей дуже докладно і статистично представив колосальний вклад природних ресурсів і багатств України в загальну економіку Совєтського Союза. З цього на потреби України залишається тільки мала частина, а решта вивозиться на потреби „старшого брата". Атомні реактори в більшості побудовані на Україні, але працюють для цілей зужиття цієї енергії поза границями України. Затруєння повітря, води і землі досягло катастрофального рівня, в зв'язку з цілковитим знехтуванням екології приблизно 10,000 рік і річок в Україні цілком висохло, їх не можна вживати. Дніпро дуже занечищене та затруєне відпадками хемікалій. В так названому трикутнику смерти — Чорнобиль, Рівне, Прип'ять — птаство і тваринний світ майже вигинули, а діти та люди вмирають невилічимих хворіб в наслідок цієї страшної, атомової аварії. Атомові реактори будується недбало, зовсім не звертаючи уваги на можливості вибухів, катастрофи та смертельні наслідки для населення. Д-р Футей ствердив, що в Народному Русі України панує гармонія і співпраця. Рух стоїть твердо на засаді самостійної України. Це наголошують Драч, Яворівський та інші визначні члени. Не зважаючи на різні перепони Рухові вдалося при виборах просунути своїх депутатів, а ті, що перепали, мають ще змогу виграти в другій рунді в березні. Прелеґент мав змогу контактуватися з визначними діячами Руху і Гельсінської групи і був ними і їх працею дуже піднесений. Їх тактика і співдія є правильними. Нам, розсіяним у діяспорі, треба в їх нелегкій праці допомагати морально і матеріяльно.

В Україні бракує комп'юторів і також фахівців до обслуговування їх. Юрко Шухевич, син легендарного, командира УПА, на жаль, живе в злиднях у Львові. Він інвалід і майже зовсім осліп. Він потребує негайно нашої помочі з діяспори. На Україні є приблизно 51 мільйон населення, в тому числі 15% чужинців — росіян, жидів й інших. Ситуація в Західній Україні під кожним оглядом краща, як у Східній Україні, де большевики панують і нищать вже понад 70 років. В багатьох починах і поривах молодь домінує і перебирає провід і керму. У Львові д-р Футей зустрічав багато людей з ЗСА і Канади, а навіть таких визначних, як Митрополит Сулик,проф. о. Чировський, Уляна Мазуркевич, маестро Володимир Луців з Англії та інші. Хворі, вмираючі і терплячі діти з Чорнобиля, Чернівець і інших затруєних околиць потребують нашої допомоги, ліків та опіки. Наш культобмін треба продовжувати, посилити та поширити на молодіж і студенство. Д-р Футей згадав, для порівняння, що останні вибори в Нікараґуа і Чіле проводиться більш демократично, ніж у Совєтському Союзі, а також туди допущено більше спостерігачів з різний держав і не робиться їм таких труднощів.

Українська Католицька Церква відроджується і все більше церков реєструються. Найбільшою перешкодою у відношенні наших церков є Російська (режимна) Православна Церква з Піменом в Загорську. Катедра св. Юра у Львові є переважно зачинена. Бояться демонстрацій в користь Української Католицької Церкви та перебрання її (що і належиться). Гін в народі до незалежности є дуже динамічний і цілоспрямований. Багато ансамблів з ЗСА і Канади вибираються з концертами в Україну, і це дуже позитивне явище. В СССР постають вже приватні підприємства з мішаним капіталом і інвестиціями з ЗСА, Японії і Німеччини, згадати хоч би, конґломерат ресторанів „Мек Доналд" в Москві і хемічну фабрику більйонера і комунофіла з ЗСА Гаммера, коло Калуша в Галичині.

В ЗСА йому не дозволено з огляду на екологію. А вже вершком безглуздя комуністичної системи є те, що дають в аренду колгоспні землі приватним рільникам, в той час, як винищили голодом і розстрілами рільничу верству. Та і далі ще не роблять рільника фактичним власником, а тільки наймитом — слугою держави. Одне є певним, що большевицька система — це утопія-фантазія, яка суперечить засадничим Божим і людським законам. Прелеґент вірить, що ми вже скоро діждемося нашого спрагненого і заслуженого Воскресіння.

На закінчення мґр Ліда Базарко подякувала шановному прелеґентові за доповідь і вручила йому символічний подарунок, а після речевої дискусії пані зі Суспільної Опіки вгощали гостей смачною перекускою, яку вони приготували.

Д-р Володимир Боднар

Роковини Тараса Шевченка в Ґлен Спей, Н. Й.

В суботу, 10 березня, українська громада в Ґлен Спей, Н. Й., відсвяткувала роковини Тараса Шевченка. Цьогорічні святкування мали зовсім інший характер і зміст. Виконавців програми свята заступила відео-касета „Сон", яку отримали з України, та яка в мистецький спосіб передала життя Тараса Шевченка і ці обставини серед яких прийшлося жити нашому Пророкові. Так, як попередніми роками, свято відбулося спільними силами трьох місцевих організацій-товариств а саме: Об'єднання Українців в Ґлен Спей, відділом УАКРади і відділом УККА.

Свято відкрив голова відділу УАКРади інж. Осип Гапій. В коротких словах він згадав про ролю Тараса Шевченка для українського народу, про могутній вплив його поезії на духовне відродження. Після відкриття місцевий мішаний хор відспівав „Заповіт" під диригентурою інж. О. Гапія. Музичний супровід Герти Гірняк.

Святочне слово виголосив голова Об'єднання Богдан Кандюк. В своїй доповіді прелеґент навів уривки майже з усіх політичних поем нашого Пророка, які мали великий і особливий вплив на пробудження приспаної національної свідомости українського народу. Він же підкреслив, що поява Тараса Шевченка і його творчість це ласка Господня, бо наш Пророк в добу пригноблення і національного гніту, який охопив цілу Україну під московською царською кормигою, розбудив в народі національну гідність і приспану любов до України і її славного минулого. Могутнє слово Тараса Шевченка мало великий вплив на український нарід не тільки в часі його життя і творчости і зразу після того семрти, але воно стало й сьогодні рушійною силою до національного пробудження і активности на українських землях.

Наступною точкою була мельо-деклямація поеми Тараса Шевченка „Тополя" у виконанні Анни Мох, Богдана Чаплі і Володимира Мазяра. Мельо-деклямація вийшла чудово. Чистий приємний сопрано Анни Мох та баритон Богдана Чаплі при милих лагідних звуках бандури Володимира Мазяра віддали усю красу безсмертної поеми нашого Пророка. Виконавці передавали дуетом кілька стрічок, переходили в рецитацію поеми, залежно від змісту твору, опісля знову переходили в дует, знову рецитація і закінчили виступ дуетом.

Поема „Сон" на телевізійному екрані — це новість у наших святкуваннях. Присутні переконалися, що наші громади слабші на достатні місцеві мистецькі сили, можуть задовольнити свої культурні потреби використовуючи відео-касети під умовою, що вони будуть технічно досконалими і з участю мистецьких українських сил. Відео-касети зроблені сьогодні в Україні дають цю ґарантію і користь, що в додатку до мистецької і моральної вартости, вони зможуть в багатьох випадках і в наглих потребах заступити живі особи.

Після вичерпання скромної але цікавої програми заключне слово забрав голова відділу УККА Богдан Бродин. Він подякував присутнім за численну участь у святкуванні роковин Тараса Шевченка, підкреслюючи ще раз великий вплив поета на життя і національне відродження українського народу.

Милою несподіванкою для учасників свята була присутність на святі нашої дорогої гості з України поетеси і письменниці Ліни Костенко. Гостя поділилася з присутніми своїми враженнями з висвітленої поеми „Сон" і згадала про умовини, серед яких приходиться жити в Україні не тільки творцям української національної культури, але також цілому народові.

Ліна Костенко заявила, що прибула на українську Верховину в Ґлен Спей, щоб особисто побачитися і запізнатися з великим українським поетом про якого вже чула в Україні, Василем Баркою. Зустріч і привітання на очах всіх присутніх були зворушливі бо Василь Барка був також присутнім на святі . Відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено небуденні роковини Тараса Шевченка.

При солодкім і каві присутні ще довго сиділи в товаристві гості з України Ліни Костенко.

Олександер Ничка

Українсько-канадський дослідчо-документальний центр

Мґр Іроїда Винницька та доброволець Мирон Ключко в історичному архіві УКДДЦ.

УККДДЦ був заснований як Комітет Дослідження Голоду в Україні, який випустив знаменитий документальний фільм „Жнива розпачу". Цей фільм відзначено на світових фільмових фестивалях, його показували головні станції телебачення в західніх державах. В минулому році його вперше показано публічно в Києві. Він був дубльований на французьку й еспанську мови, тепер буде дублюватися на українську й російську мови, і показуватиметься в Совєтському Союзі.

При збиранні матеріялів про Голод виявилося, що треба теж задокументувати участь українців в Другій світовій війні, бо, як відомо, в Україні — та й у багатьох західніх державах — цю справу представляється, у кривому дзеркалі. Так було засновано комітет фільмів Другої світової війни. Щойно в 1989 році зареєстровано теперішню назву Центру.

Документація про Голод в Україні зростає — Центр має 60,000 метрів записів, багато скриньок документів і матеріялів. Збільшуються записи про Другу світову війну. Ця широко закроєна діяльність покриває величезні території, різні держави та збройні сили — це ж була світова війна, а українці виступали на бойових аренах у великій більшості в чужих уніформах. Центр збирає матеріяли й опрацьовує українську участь в збройних силах Канади, СССР, Німеччини, Польщі, Чехо-Словаччини, не згадуючи, очевидно, Української Повстанської Армії, ОУН чи Карпатських Січовиків.

Центр вже має свою наукову репутацію — до нього звертаються по матеріяли й приїздять науковці з Европи, американського континенту, Австралії. Зацікавлення виявляють і науковці з України.

— Щоб задовільнити попит, слід мати відповідне приміщення і обладання" — говорить Іроїда Винницька, яка завідує архівом.

Під цю пору Центр тіситься у двох кімнатках у підвалі інституту св. Володимира в Торонто. Другий поверх інституту стоїть порожній. Хоч були пропозиції перебудувати поверх для лікарів і адвокатів, одначе дирекція св. Володимира взяла до уваги потребу й обов'язки української діяспори і вирішила дати його до диспозиції Центру. Цей поверх можна швидко, за відносно невелику суму, примістити у цій просторій залі. Пляни вже готові. Там, на плянах, є і кімната з відповідним влаштуванням та контролею для зберігання документів, і канцелярне приміщення, і заля для висвітлювання фільмів чи читання лекцій для груп шкіл чи студентів з університетів і місце для поодиноких науковців для зосереджених студій.

Проєкт коштуватиме 150-200 тисяч долярів, для якого канадські урядові чинники дадуть одну третину фондів. (Вони вже фінансово підтримали закуп апаратури на суму 10 тисяч долярів).

„Наразі це тільки пляни", — каже І. Винницька, але вона не сумнівається, що їх вдастся зреалізувати.

Як можна допомогти Центрові в здійсненні його плянів?

Очевидно, пожертви — це самозрозуміла справа, але дуже важливе те, що треба розшукати людей, які брали участь в Другій Світовій Війні, та заохотити їх до зроблення запису. Центр має декілька добровольців, які роблять записи. Центр теж організує курси для записувачів, якщо б знайшлася певна група людей. Треба більше добровольців до праці.

Тепер „розцвіли клюби сеньйорів. Вони сходяться і слухають читання лекцій чи вдовольняються розвагами. А якби вони запросили Центр на роз'яснювальну доповідь. Якби вони зайнялися збиранням матеріялів серед своїх членів. Більшість цих клюбів уже мають записувальну апаратуру. Вони ж останні свідки з тих часів!

Є люди, які мають майно, але, на жаль, не мають родини. Життя людини не вічне. Власті Совєтського Союзу це добре знають і пильно стежать за людьми, які відходять без свого заповіту. Багато мільйонів іде не в ту кишеню. А історія нашого народу потривала тисячоліття. Критичний час настав сьогодні, бо нашу історію треба подати з української перспективи. Суддя Онтарійського Апеляційного Суду В. Тарнопольський вже давно, сказав, що історію України мусять написати українські історики, бо чужі будуть її писати „по-чужому". Тому наша історія у ваших руках, в руках української громади.

Центр видав свій перший інформативний бюлетень — „Вісті". В ньому докладніше подано про діяльність Центру. Серед членів управи й працівників знаходимо багато визначних імен з наукового світу. Не будемо їх тут повторювати, тому проситься звертатися до Центру по „Вісті" та інформації: Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre, 620 Spadina Avenue, Toronto, Ontario M5S 2H4, tel. no.: (416) 923-3318.

Р. Колісник

ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА Дорджа Буша у справах роззброєння Едвард Ровні зрезигнував, не погоджуючись з політикою Адміністрації по відношенню до Совєтського Союзу. На його думку Дж. Буш іде на невиправдані поступки Совєтському Союзові та робить все можливе щоб підготувати американсько-совєтський договір про стратегічні ракети перед приїздом Міхаїла Ґорбачова до Вашінґтону. Е. Ровні був дорадником президента Джиммі Картера та теж подав у відставку, не погоджуючись з поступками влади по відношенню до Совєтського Союзу у питаннях роззброєння. Дж. Картер все-таки підписав договір з Л. Брежнєвим, але Сенат навіть не прийняв цей договір на обговорення. Коли президентом став Рональд Реґен, Е. Ровні повернувся на державну службу як дорадник Р. Реґена й Державного секретаря Джорджа Шулца. Е. Ровні мав звання генерал-лейтенанта

Окружний Комітет УНСоюзу Філядельфійської Округи

повідомляє, що

в неділю, 6-го травня 1990 р. о год. 2-ій по пол.

в залі власного Дому у Філядельфії, Па.

при 5004 Н. Олд Йорк

— відбудеться —

СПЕЦІЯЛЬНА НАРАДА

КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТОК І ДЕЛЕҐАТІВ 32-ої Конвенції УНСоюзу

В нарадах повинні обов'язково взяти участь делеґати слідуючих Відділів Округи:

10, 32, 45, 83, 116, 153, 156, 162, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 268, 269, 347, 352, 362, 375, 397, 422, 424, 430, 479

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Загальне обговорення конвенційних справ
3. Вислухання побажань Делеґаток і Делеґатів
4. Ухвалення резолюцій і побажань до конвенції

До участи в нарадах Управа Філядельфійської Округи запрошує Делеґаток і Делеґатів сусідніх Округ Пенсильвенії: Лігай Веллі — Аллентавн, Твердого Вугілля — Шамокін і Вілкс Бери.

Рівнож радо вітатимемо Делеґаток і Делеґатів Округ стейтів Ню Джерзі й Ню Йорку.

Після нарад буде перекуска-гостина для всіх учасників.

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Д-р Богдан Гнатюк, почесний голова — **Степан Гавриш**, голова

Дмитро Федорійчук, секретар — **Петро Тарнавський**, касир

Василь Пастушок, головний радний

Ділимося сумною вісткою, що 10-го квітня 1990 р. з волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність на 89-му році життя

бл. п.

СТЕФАНІЯ ЄВЧУК

з дому ФЕДАНКІВ

ПОХОРОН відбувся в четвер, 12-го квітня 1990 р. о год. 10-ій рано в українській католицькій церкві Христа Чоловіколюбця в Джонсон Ситі, Н. Й.

Тлінні Останки похоронено на українському католицькому цвинтарі Castle Creek, N.Y.

В глибокому смутку:

брат — АНТІН ФЕДАНКО
синова — РЕНЕТА ЄВЧУК
внук — ГРИГОРІЙ ЄВЧУК
братаниці —
ЛЮБА ТЕРЕЛЯ з мужем ІВАНОМ
ДАРІЯ ДРЕВНИЦЬКА з мужем ФІЛЬКОМ
ЯРОСЛАВА ЧЕБІНЯК з мужем ЙОСИФОМ

Родина в Америці і в Україні

В НЕДІЛЮ, 29-ГО КВІТНЯ, космічний корабель багаторазового використання „Дискавері" точно за підрахунками приземлився в каліфорнійській пустелі Могаве. Понад 20,000 осіб, які спеціально приїхали з різних стейтів спостерігало за приземленням. Як уже повідомлялось, у минулий вівторок „Дискавері" виніс в орбіту Землі потужний космічний телескоп „Габбл", який дасть можливість астрономам заглянути до глибини Всесвіту. На жаль, телескоп має деякі технічні проблеми, які виявилися на багато серйознішими, ніж передбачалось.

В КРАКОВІ ПРОХОДИТЬ однотижневий фестиваль жидівської культури, який зорганізували нежидівські кола для збереження культури, яку нацисти майже цілковито знищили в Европі. Одначе, як стверджують організатори та учасники цього фестивалю, атмосфера не була відповідною для оживлення зацікавлення жидівською культурою в Польщі.

Мгр О. Щудлюк переобраний головою Відділу УККА в Бостоні

Бостон, Масс. — Тут, 18-го березня, у залі української католицької церкви Христа Царя відбулися Загальні річні збори Відділу Українського Конгресового Комітету Америки, що їх відкрив голова Відділу мгр Орест Щудлюк, вітаючи присутніх та члена Екзекутиви Головної Управи УККА, касира проф. Івана Телюка. Він попросив встати з місць, розпочати збори молитвою і вшанувати однохвилинною мовчанкою членів котрі відійшли від нас на вічний спочинок.

Вибрано Президію у складі: д-р Іван Дідюк — голова, Марія Кайко — секретар, яка прочитала протокол з минулорічних зборів, який був прийнятий без змін.

Далі звітував голова Відділу мгр О. Щудлюк, який говорив в обороні церкви на Україні, писав в часописах про голокост. Відбулися такі свята: Поневолених Націй, Листопадове свято, свято Т. Шевченка, свято січневих роковин.

Доповідач підкреслив те, що він нав'язав багато знайомств з державними та стейтовими представниками, з представниками поневолених націй. Звітодавець репрезентував українську громаду, без уваги чи вони належать до УККА чи ні, перед державними і стейтовими провідниками слів в обороні українського поневоленого народу. За таку велику і жертвенну працю збори винагородили його гучними гучними оплесками.

Далі звітували члени управи Відділу: кореспонденційний референт Михайло Франківський, протокольна секретарка Марія Кайко, касир Сергій Кайко, пресовий і мільйонового фонду референт д-р Іван Дідюк, культурно-освітній референт мгр Роман Дашавець, товариський суд — Володимир Оленяк, а при кінці — голова Контрольної комісії Володимир Гетманський. Після звітів відбулася коротка дискусія.

Багато часу було присвячено обговоренню мільйонового фонду, на який д-р І. Дідюк зібрав 26,000 дол. та дав пропозиції як поширити збірку, однак цю справу Головна Управа зігнорувала, а навіть не відповіла на листи, які писав наш Відділ відносно збірки. Тому Загальні збори попросили касира проф. І. Телюка полагодити цю справу, на що він погодився. Збірка Національного Фонду була досить успішною. На внесок Контрольної комісії уділено абсолюторію оплесками і постановлено встати з місць за їх велику і жертвенну працю. Після короткої дискусії одноголосно вибрано нову Управу в такому складі: мгр Орест Щудлюк — голова, це буде 12-ий рік його головства, адвокат Богдан Зозуля — заступник, Марія Кайко — протокольна секретарка, Михайло Франківський — кореспонденційний секретар, Сергій Кайко — скарбник, Володимир Федорів — культурно-освітній референт, д-р Іван Дідюк, пресовий і мільйонового Фонду референт, Дмитро Мельник і Іван Банадига — організаційні референти, Володимир Оленяк, Стефан Сологуб і Іван Банадига — Товариський суд, Контрольна комісія — Володимир Гетманський, Дмитро Галонжка і Микола Сухий, мол., вільні члени — Михайло Волощук, Василь Вовра, Петро Николишин та д-р Михайло Ілляшев, збірщики Народного Фонду — Михайло Франківський, Дмитро Мельник і Сергій Кайко.

По виборі нової Управи забрав слово проф. І. Телюк, який обширно з'ясував присутнім про обставини і працю УККА, як рівнож звернув увагу на обставини, які тепер заіснували в Україні.

Далі слідували привіти і побажання від таких організацій: Спілки Української Молоді в Бостоні, Української Братської Федерації Кредитової Кооперативи, Відділу ФКУ, Відділу Провидіння, від Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу і УНПомочі.

Переобраний голова подякував присутнім за вибір і довір'я та просив, щоб надалі збільшувати працю для Відділу, бо є ряд завдань до виконання.

На кінець д-р І. Дідюк подякував за участь проф. І. Телюкові, який побажав новій Управі успіхів на майбутнє та подякував присутнім за те, що збори відбулися в дуже щирій, дружній атмосфері. Збори закінчено молитвою, після якої присутні гостилися кавою і солодким, за що належиться щира подяка нашим жінкам.

Н. Н.

Виміна перших студентів медицини з Україною

Д-р Любомир Ворох, голова Українсько-Американської Фундації Здоров'я і Катерин Шродер з Нюйоркського медичного коледжу, прощають першого студента програми вимін Романа Білинського, який виїхав з Роксоляною Горбовою (бракує на знімці) в п'ятницю, 27-го квітня, до Київського і Львівського медичних Інститутів.

Клюб Ківаніс співпрацює з Фондом Допомоги Дітям Чорнобиля

Гадсон, Н.Й. — Отець Іван Куліш, парох української православної церкви в Гадсон, Н.Й., президент Ківаніс Клюбу, змобілізував членів відділу цієї організації до співпраці з Фондом Допомоги Дітям Чорнобиля та запросив всі відділи в стейті Ню Йорк приєднатися до них.

Наслідком початої кампанії централя Фонду Дітям Чорнобиля розіслала близько тисячі листів до представників клюбів Ківаніс в стейті Ню Йорк, закликаючи збирати фонди на медикаменти для потребуючих, що потерпіли після катастрофи в Чорнобилі.

Клюб Ківаніс — це давня американська організація служби, яка постала 1915 року. Відділи клюбу складаються із двох представників з кожної професії в даній околиці. Вони наголошують братерство між громадянами та заохочують до добровільної служби для громади.

Отець І. Куліш скористався з нагоди широкої сітки клюбів Ківаніс, щоб з'єднати якнайбільше людей які поклопоталися б справою чорнобильської трагедії. Активісти фонду звертаються до осіб, які мають зв'язок з клюбами в інших стейтах Америки, щоб приєдналися до цієї акції.

За ближчими інформаціями можна звертатися до о. І. Куліша: Very Rev. John I. Kulish, c/o Kiwanis Club of Greater Hudson, P.O. Box 810, Hudson, N.Y. 12534, або до канцелярії Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля: Children of Chornobyl Relief Fund, 272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N. J. 07078.

В. Чорновіл...

(Закінчення зі стор. 1)

їнським депутатом підкреслювали, що для добросусідських відносин треба робити заходи для покликання у Варшаві українського консуляту, відповідника польському у Києві і його філіяли у Львові та осередку української культури в Польщі.

Гість з України підкреслював потребу перетворень у всіх сферах життя, а перш за все піднесення національної свідомости народу України. В. Чорновіл авторитетно відповідав на ряд запитань під час зустрічі з українськими громадянами, що торкалися економіки й політики України, її місця в ООН тощо.

Продовженням небуденної зустрічі у Варшаві був поетичний вечір дружини В. Чорновола, Атени Пашко. Поетеса, вірна супутниця долі й недолі чоловіка, у схоїх високохудожніх поетичних творах виявила людське горе і біль та муки свого народу.

Варшавську громаду своєю присутністю на вечорі удостоїли ще гості з України: Михайло Бойчишин — член Великої Ради Руху, депутат львівської Обласної ради з дружиною Любомирою — членом Ради Товариства Української Мови ім. Т. Шевченка та представники українців Канади: Ярослав Соколик — голова КУК в Торонто і його дружина Оксана Соколик — заступник голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), член президії СКВУ.

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

музиці, але також активна союзянка та від років виконує успішно працю імпрезової референтки цього Відділу. Справді, саме точно перед роком вона була в редакції „Свободи" з молодими виконавцями окремого концерту в Нюарку, організованого 28-им Відділом, а це Марією Волянською і Оксаною Харук, та раділа, що може ці дві співачки представити нюаркській публіці.

Сьогодні вона однак приходить щоб поінформувати, що 15-го травня дає в залі Бішоп Догерті студентського центру Сітон Голл університету в Савт Орандж, Н. Дж., концерт-бенефіс, ввесь дохід з якого призначений на Український Музей.

Це вже не вперше, вияснює наша піяністка, вона віддає своє мистецтво на добродійні цілі і показує нам витинки з преси південного острова Курасао, де вона перед двома роками дала концерт-бенефіс з доходом призначеним на місцеву оркестру. Поруч із своїми самостійними концертами наша піяністка навчає в Українському Музичному Інституті та радіє все новими здібними учнями.

Ми питаємося її про програму концерту, який вона плянує на, вівторок, 15-го травня, і довідуємося, що буде вона грати твори Баха, Бетговена, Вебера, Шопена, Мендельсона, а з українських Косенка, Довженка і Коса-Анатольського.

Тут наша розмова переходить на українських композиторів, зокрема Валеріяна Довженка, з якого наша піяністка була перед двома роками та тепер із ним переписується. Композитор був захоплений її виконанням своїх творів та запрошує дати концерт в домі композиторів в Києві.

Питаємося Т. Богданської, чи це вже є в її плянах, але вона не хоче зрадити і з питоменною скромністю підкреслює, що вона досі бере лекції сама у відомого Сімона Берстіна, якому завдячує те, що видала дві платівки, а тепер касети із виконанням творів Бетговена та українських композиторів.

Її кар'єра, як знаємо добре, вже довга — вона була колись ученицею незабутнього для неї професора Романа Савицького, ідеї якого, як каже нам, „постійно несе у світ", хоча після нього навчалася у віденській консерваторії, яку закінчила з успіхом.

Голова 28-го Відділу СУА Н. Бігун з вдячністю підкреслює постійну охочість Т. Богданської допомогти в акціях цього Відділу, що відомий із своєї широкої харитативної праці. Тим разом, на черзі Український Музей, який все був в особливій опіці того Відділу. Тут ще Комітет прибання фондів на УМ у стейті Ню Джерзі причинився до організації концерту-бенефісу Т. Богданської. Значить успіх запевнений, передпродаж квитків у ціні 10 дол. проходить і ми певні, що заля буде у вівторок 15-го травня, точно о год. 7:30 виповнена вщерть українською публікою Нюарку та околиці.

Ливанські...

(Закінчення зі стор. 1)

книжок він добровільно відмовився кажучи, що не потребує забавляти себе телевізійними програмами у неволі до якої він попав без жодної вини. Очевидно, Рід нічого не знає про обставини його звільнення, як також нічого не знає його родина, яка живе на передмісті Бостону. Родина отримала 29-го квітня телефонічне повідомлення з Державного департаменту про звільнення Ріда і відразу почала слідкувати за телевізійними передачами із Сирії та пакувати валізки на довшу подорож до Західньої Німеччини. Рід подякував усім особам і урядам, які спричинились до його звільнення.

У Вашінгтоні президент Дж. Буш привітав Ріда зі звільненням і висловив надію, що незабаром усі американські громадяни будуть звільнені із закладу. Він обережно подякував Сирії й Іранові, а політичні спостерігачі натякнули з тієї нагоди, що іранська економіка переживає велику кризу і тому наступив перелім у відносинах і поспішне звільнення закладників. Іран шукає шляхів до співпраці із ЗСА та іншими країнами вільного світу, зокрема Европейською економічною спільнотою і приватним бізнесом в Північній і Південній Америці.

ДОПОВІДЬ В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н.Дж. (О. Фараонів). — Роман Кучер, доктор хемії розкаже про громадський рух та про екологічний стан в Україні, у п'ятницю, 4-го травня, о год. 7-ій вечора, у приміщенних Українсько-Американського Культурного Центру, 477 Джеремая аве.